

NARODNIKKILAISUUDESTA MARXILAISUUTEEN

ENSIMMÄINEN ARTIKKELI

Hiljattain eräs legaalinen sanomalehti lausui mielipiteen, että nyt ei ole sopiva aika tähdentää niitä „ristiriitoja”, joita on itsevaltiutta vastaan esiintyvien eri luokkien etujen välillä. Tämä mielipide ei ole uusi. Me tapaamme sen „Osvobozhdenije” ja „Revoljutsionnaja Rossiija” lehtien palstoilla, tietenkin yksine tai toisine varauksineen. On luonnollista, että tällainen katsantokanta on vallalla porvarillisen demokratian edustajien keskuudessa. Mitä tulee sosialidemokraatteihin, niin heidän keskuudessaan ei voi olla kahta mielipidettä tästä kysymyksestä. Proletariaatin ja porvariston yhteinen taistelu itsevaltiutta vastaan ei saa eikä se voi pakoittaa proletariaattia unohtamaan sen omien etujen ja omistavien luokkien etujen sovittamatonta vastakohtaisuutta. Mutta tämän vastakohtaisuuden selittäminen vaatii ehdottomasti niiden syvällisten eroavaisuuksien selittämistä, joita on eri suuntien katsantokantojen välillä. Tästä ei millään muotoa tietenkään seuraa, että meidän pitäisi kieltäytyä tekemästä toisten suuntien kannattajien — niin sosialistivallankumouksellisten kuin liberaalienkin kanssa väliaikaisia sopimuksia, jotka puolueemme toinen edustajakokous tunnusti sosialidemokraateille sallittaviksi.

Sosialidemokraatit pitävät sosialistivallankumouksellisia meidän porvarillisen demokratiamme äärimmäisen vasemmistofraktion edustajina. Sosialistivallankumoukselliset ovat siitä suutuksissaan ja pitävät tällaista mielipidettä yksistään halpamaisena pyrkimyksenä panetella vastustajaa ja epäillä sen aikeiden vilpittömyyttä ja sen rehellisyyttä.

Todellisuudessa tällaisella mielipiteellä ei ole mitään yhteistä minkäänlaisen epäilemisen kanssa, se on vain sosialistivallankumouksellisten katsantokantojen luokka-alkuperän ja luokkaluonteen marxilaista luonnehtimista. Mitä selvemmin ja tarkemmin sosialistivallankumoukselliset esittävät katsantokantansa, sitä enemmän saa vahvistusta heidän katsantokantojensa marxilainen luonnehtiminen. Tässä suhteessa on erittäin mielenkiintoinen sosialistivallankumouksellisten puolueen ohjelmaluonnos, joka on julkaistu „Revoljutsionnaja Rossijan” 46. numerossa.

Luonnos merkitsee huomattavaa askelta eteenpäin ei ainoastaan periaatteiden esittämisen suuremman selvyuden suhteen. Edistys ilmenee myös periaatteiden sisällössä, edistys narodnikkilaisuudesta marxilaisuuteen, demokratismistä sosialismiin. Sosialistivallankumouksellisia vastaan tähdätyn arvostelumme hedelmät ovat nähtävissä: arvostelu on pakoittanut heitä korostamaan erikoisella voimalla hyväätarkoittavia sosialistisia aikeitaan ja niitä katsantokantojaan, jotka ovat yhteisiä marxilaisuuden kanssa. Sitä selvemmin näkyvät vanhojen, narodnikkilaisten, epämääräisesti demokraattisten katsantokantojen piirteet. Sille, joka yrittäisi moittia meitä ristiriidasta (toisaalta sosialistivallankumouksellisten hyväätarkoittavien sosialististen aikeiden tunnustaminen, toisaalta heidän sosiaalisen luonteensa luonnehtiminen porvarillis-demokraattiseksi), me muistutamme, että jo Kommunistisessa manifestissa eriteltiin ei ainoastaan pikkuporvarillisen, vaan myös porvarillisen sosialismin näytteitä. Hyvät aiheet olla sosialisti eivät tee olemattomaksi porvarillis-demokraattista olemusta.

Luonnokseen tutustuessamme pistää silmäämme sosialistivallankumouksellisten maailmankatsomuksen kolme peruspiirrettä. Ensinnäkin, teoreettiset korjaukset marxilaisuuteen. Toiseksi, narodnikkilaisuuden jäte työtätekevää talonpoikaistoa ja agraarikysymystä koskevilla katsantokannoissa. Kolmanneksi, samanlainen narodnikkilaisten mielipiteiden jäte, että Venäjän edessäoleva vallankumous ei muka ole luonteeltaan porvarillinen.

Sanoin: *korjauksia* marxilaisuuteen. Juuri niin. Koko ohjelman aatteiden peruslinja, koko ohjelman runko todistavat marxilaisuuden voittoa narodnikkilaisuudesta. Tämä viimeksi mainittu yhä vielä elää (viimeisintä muotia olevan revisionismiruiskeen avulla), mutta ainoastaan

marxilaisuuden osittaisten „korjausten” muodossa. Otta-
kaapa tärkein yleistoreettinen korjaus: kapitalismin myön-
teisten ja kielteisten puolien välillä vallitsevan otollisen ja
epäotollisen suhteen teoria. Tämä korjaus, sikäli kuin se ei
ole pelkkää sekasotkua, on vanhan venäläisen subjektivis-
min tuomista marxilaisuuteen. Kapitalismin „luovan” histori-
allisen työn tunnustaminen, kapitalismin, joka yhteiskun-
nallistaa työn ja luo yhteiskuntaa muuttamaan kykenevän
„sosiaalisen voiman”, proletariaatin voiman, tällainen
tunnustus on välien katkaisemista narodnikkilaisuuden
kanssa ja siirtymistä marxilaisuuteen. Sosialismin teorian
perustaksi pannaan talouden ja luokkajakaantumisen objek-
tiivinen kehitys. Korjaus: kapitalismin myönteisten ja kiel-
teisten puolien välinen suhde „eräillä teollisuusaloilla,
varsinkin maanviljelyksessä, ja kokonaisissa maissakin käy
(vai ihan niinkin!) yhä vähemmän otolliseksi”. Tämä on
Herzin ja Davidin, Nik. —onin³⁰ ja V. V:n kertaamista
kaikkine hänen teorioineen „kapitalismin” erikoisista „koh-
taloista Venäjällä”. Venäjän jälkeenjääneisyys yleensä ja
Venäjän maanviljelyksen jälkeenjääneisyys erikoisesti ei
esiinny enää *kapitalismin* jälkeenjääneisyytenä, vaan oma-
peräisyytenä, joka puolustaa takapajuisia teorioita. Rinnan
materialistisen historiankäsityksen kanssa pistää esiin
ikivanha käsitys intelligenssistä, jolla muka on mahdol-
lisuus valita isänmaalle enemmän tahi vähemmän otollisia
teitä ja tulla kapitalismin luokkien-ulkopuoliseksi tuoma-
riksi eikä sen luokan edustajaksi, joka syntyy nimenomaan
sen ansiosta, että kapitalismi hajoittaa elämän vanhoja
muotoja. Aitonarodnikkilaisesti jätetään huomioimatta se
tosiasia, että kapitalistinen riisto Venäjällä saa erittäin
inhoittavia muotoja sen seurauksena, että vielä on säilynyt
esikapitalistisia suhteita.

Vieläkin selvempänä narodnikkilainen teoria tulee esille
talonpoikaistoa koskeissa päätelmissä. Sanoja: työtäteke-
vät, riistetyt, työväenluokka, työtätekevä joukko, riistettyjen
luokka ja riistettyjen luokat käytetään luonnoksessa kaik-
kiällä ilman erotusta. Jos luonnoksen laatijat olisivat syven-
tyneet ajattelemaan vaikkapa tätä viimeistä, heiltä vahin-
gossa luiskahtanutta sanontaa (luokat), niin he olisivat
ymmärtäneet, että kapitalismin vallitessa tekevät työtä ja
ovat riistonalaisia ei ainoastaan proletaarit, vaan myös
pikkuporvarit. Meidän sosialistivallankumouksellisista täy-

tyy sanoa samaa kuin on sanottu legaalista narodnikeista: heillä oli kunnia keksiä maailmassa ennennäkemätön kapitalismi ilman pikkuporvaristoa. He puhuvat työtätekevistä talonpoikaistosta sulkien silmänsä siltä todistetulta, tutkitulta, laskelmoidulta, kuvatulta, monesti märehdityltä tosiasialta, että tämän työtätekevän talonpoikaiston keskuudessa meillä on jo nyt valta-asemassa varmasti talonpoikaisporvaristo, että varakas talonpoikaisto, jolla epäilemättä on oikeus kantaa työtätekevän nimeä, ei silti tule toimeen ilman työntekijäin palkkausta ja että sen hallussa on jo nyt enemmän kuin puolet talonpoikaiston tuotanto-voimista.

Tältä kannalta katsottuna on erittäin kummallinen se tehtävä, jonka sosialistivallankumouksellisten puolue asettaa itselleen minimiohjelmassa: „käyttää sosialismin hyväksi sekä porvarillisia omistusperusteita vastaan käytävän taistelun hyväksi Venäjän talonpoikaiston niin yhteisöllisiä kuin myös yleensä työperustaan pohjautuvia katsomuksia sekä sen perinteitä ja elämänmuotoja ja varsinkin käsitystä, että maa on kaikkien työtätekevien yhteistä omaisuutta”. Tämä tehtävä tuntuu ensi silmäykseltä niiden yhteisöutopioiden aivan viattomalta, puhtaasti akateemiselta toistamiselta, jotka sekä teoria että elämä ovat jo aikoja kumonnet. Mutta todellisuudessa olemme tässä tekemisissä päivänpolttavan poliittisen kysymyksen kanssa, johon Venäjän vallankumous lupaa antaa vastauksen lähitulevaisuudessa: Kumpi käyttää toista hyväkseen? käyttääkö vallankumouksellinen intelligenssi, joka luulottelee olevansa sosialistista, hyväkseen talonpoikaiston työperustaan pohjautuvia katsomuksia porvarillisia omistusperusteita vastaan käytävän taistelun hyväksi? vai käyttääkö porvarillisesti omistava ja samanaikaisesti työtä tekevä talonpoikaisto hyväkseen vallankumouksellisdemokraattisen intelligenssin sosialistista fraseologiaa sosialismin vastaisen taistelun hyväksi?

Me ajattemme, että toteutuu jälkimmäinen perspektiivi (vastoin vastaväittäjiemme tahtoa ja käsitystä). Olemme vakuuttuneita siitä, että se toteutuu, sillä se on jo yhdeksältä kymmenesosaltaan toteutunut. Nimenomaan „porvarillisesti omistava” (ja samanaikaisesti työtä tekevä) talonpoikaisto on jo käyttänyt hyväkseen narodnikkilaisen, demokraattisen intelligenssin sosialistista fraseologiaa,

intelligenssin, joka arteleillaan, osuuskunnillaan, heinäviljelyillään, auroillaan, zemstvovarastoillaan, pankeillaan luuli tukevansa „työperustaan pohjautuvia perinteitä ja elämänmuotoja”, mutta todellisuudessa tuki kapitalismin kehitystä kyläyhteisön sisällä. Venäjän taloudellinen historia on näin ollen jo todistanut sen, minkä huomenna tulee todistamaan Venäjän poliittinen historia. Ja tietoisien proletariaatin koko tehtävä on siinä, että ollen millään tavoin kieltäytymättä tukemasta *porvarillisen* työtätekevän talonpoikaiston edistyksellisiä ja vallankumouksellisia pyrkimyksiä selitetään maaseudun proletaarille, että huomina taistelu tätä talonpoikaistoa vastaan on kiertämätön, selitetään sille todella sosialistiset päämäärät erotukseksi porvarillis-demokraattisista tasasuhtaisen hallinnan haaveista. Yhdessä porvarillisen talonpoikaiston kanssa maanorjuuden jätteitä vastaan, itsevaltiutta, pappeja, tilanherroja vastaan, yhdessä kaupungin proletariaatin kanssa porvaristoa vastaan yleensä ja m.m. porvarillista talonpoikaistoa vastaan — sellainen on maaseutuproletaarin ainoa oikea tunnus, sellainen on Venäjän sosialidemokratian ainoa oikea agrariohjelma tällä ajankohdalla. Juuri tällaisen agrariohjelman hyväksyikin toinen edustajakokouksemme. Yhdessä talonpoikaistorvariston kanssa demokratian puolesta, yhdessä kaupungin proletariaatin kanssa sosialismin puolesta, — maaseutuköyhälistö omaksuu paljon lujemmin tämän tunnuksen kuin narodnikkilaismielisten sosialistivallankumouksellisten loistavat, mutta valekoreat tunnukset.

Nyt tulemmekin ylempänä merkitsemiemme luonnoksen peruskohtien kolmanteen kohtaan. Luonnoksen laatijat ovat jo luopuneet johdonmukaisten narodnikkien katsantokannasta, jotka olivat poliittista vapautta vastaan, mikä muka voi vain siirtää vallan porvariston käsiin. Mutta narodnikkilaisuuden jätteet ilmenevät erittäin selvästi, kun luonnoksessa luonnehditaan itsevaltiutta ja eri luokkien suhdetta siihen. Tässäkin, — kuten aina, — me näemme, että pikku-porvarillisen vallankumouksellisen intelligenssin yritykset selittää tarkasti käsitystään *todellisuudesta* johtavat heti kiertämättömästi sen katsantokannan ristiriitaisuuden ja vanhentuneisuuden täydelliseen paljastumiseen. (Tämän vuoksi huomautamme suluissa, että kiistat sosialistivallankumouksellisten kanssa on aina johdettava nimenomaan

todellisuuden käsittämistä koskevaan kysymykseen, sillä vain tämä kysymys paljastaa selvästi meidän syvällisen poliittisen erimielisyytemme syyt.)

„Suurteollisuudenharjoittajien ja kauppiaiden luokka, joka on taantumuksellisempaa kuin missään muualla”, luemme luonnoksesta, „tarvitsee yhä enemmän itsevaltiuden suojaa proletariaattia vastaan”... Se ei pidä paikkaansa, sillä etumaisten porvarien välinpitämättömyys itsevaltaista hallitusmuotoa kohtaan ei esiinny Euroopassa missään niin selvästi kuin meillä. Proletariaatin aiheuttamasta pelosta huolimatta porvariston keskuudessa voimistuu tyytymättömyys itsevaltiutta kohtaan,— osittain jo yksin senkin vuoksi, että poliisilaitos koko rajattomasta vallastaan huolimatta ei pysty tukahduttamaan työväenliikettä. Puhuessaan suurteollisuudenharjoittajain „luokasta” luonnos sekoittaa toisiinsa porvariston ryhmät ja alaryhmät ja koko porvariston luokkana. Tuo käsitys on sitäkin virheellisempi, kun itsevaltius voi tyydyttää kaikkein vähiten juuri keski- ja pikku-porvareita.

„...Maa-aatelisto ja maaseudun kulakisto kaipaavat yhä kovemmin samanlaista tukea maaseudun työtätekeviä joukkoja vastaan”... Vai niin? Mutta mistä sitten on ilmaantunut zemstvoliberalismi? Mistä johtuu kulttuurikko- (demokraattisen) intelligenssin kiintymys yrittäjäisäntään ja päinvastoin? Vai eikö kulakilla ole mitään yhteistä yrittäjäisännän kanssa?

„...Itsevaltiuden olemassaolo joutuu sovittamattomaan ja progressiivisesti kärjistyvään ristiriitaan koko maan taloudellisen, yhteiskunnallis-poliittisen ja kulttuurillisen kasvun kanssa”...

Noin he menevät väitteissään jo järjettömyyteen saakka! Onko ajateltavissa sellainen „sovittamaton ristiriita” koko maan taloudellisen y.m. kasvun kanssa, joka ei ilmenisi taloudellisesti määräävien luokkien mielialoissa?? Jompi-kumpi. *Joko* itsevaltius on todellakin ristiriidassa maan taloudellisen kasvun kanssa. Silloin se on ristiriidassa myös *koko* teollisuudenharjoittajien, kauppiaiden, tilanherrojen ja yrittäjäisäntien *luokan* etujen kanssa. Se, että nimenomaan tämä luokka on pitänyt käsissään „meidän” talouden kohottamista vuodesta 1861 alkaen, ei luultavasti ole tuntematonta sosialistivallankumouksellisillekaan (vaikka

V. V:ltä he ovat oppineet päinvastaista). Koko Euroopan historia puhuu siitä, että hallitus, joka on ristiriidassa porvaristoluokan kanssa yleensä, voi keinotella porvariston eri ryhmien ja kerrosten välisillä eripuraisuuksilla, mennä sovintoon protektionistien kanssa friitrederejä vastaan, nojautua toiseen kerrokseen toista vastaan ja harjoittaa tällaista tasapainotaiteilua vuosikausia ja vuosikymmeniä. *Tahi* sitten meillä sekä teollisuudenharjoittajat, tilanherrat että talonpoikaisporvarit „tarvitsevat yhä kovemmin” itsevaltiutta. Silloin täytyy olettaa, että he, maan talouselämän valtiaat, eivät ymmärrä, eivät edes kokonaisuutena, luokkana otettuna, maan talouden kasvun etuja, että näitä etuja eivät käsitä edes noiden luokkien etumaiset, sivistyneet ja intelligentit edustajat ja johtajat!

Mutta eiköhän ole luonnollisempaa olettaa, että asiaa eivät käsitä meidän sosialistivallankumoukselliset? Katso-kaahan: hiukan kauempana he itse tunnustavat „liberaalidemokraattisen opposition olemassaolon, joka käsittää pääasiallisesti luokkasuhteeltaan välikerroksiin kuuluvat sivistyneiden yhteiskuntapiirien ainekset”. Eivätkö meidän sivistyneet yhteiskuntapiirimme sitten olekaan porvarillisia yhteiskuntapiirejä? Eikö niitä sidokaan tuhannet siteet kauppiasiin, teollisuudenharjoittajiin, tilanherroihin, yrittäjäisäntiin? Onko luoja sitten säätänyt Venäjän koettavaksi sellaisen kapitalismin, jossa liberaalis-demokraattinen oppositio ei olekaan porvarillis-demokraattinen oppositio? Tietävätkö sosialistivallankumoukselliset todellakin sellaisen esimerkin historiasta, voivatko he tosiaankin kuvitella sellaisen tapauksen, jolloin porvariston oppositio itsevaltiutta vastaan *ei* ilmene liberaalisten, sivistyneiden „yhteiskuntapiirien” kautta?

Luonnoksen sekavuus on kiertämätön tulos narodnikkilaisuuden sekoittamisesta marxilaisuuden kanssa. Vain marxilaisuus on esittänyt tieteellisesti oikean, todellisuudelta yhä enemmän vahvistusta saavan analyysin demokratian puolesta käytävän taistelun ja sosialismin puolesta käytävän taistelun välisestä suhteesta. Myös meillä, samoin kuin koko maailmassa, on porvarillinen demokratia ja työväendemokratia. Myös meillä, samoin kuin koko maailmassa, sosialidemokratian on säälimättä paljastettava porvarillisen demokratian kiertämättömät illuusiot ja se, että

tuota demokratiaa ei käsitä omaa olemustaan. Myös meillä, samoin kuin koko maailmassa, tietoisien proletariaatin tulee tukea porvarillista demokratiaa sen ollessa oppositiossa ja taistellessa maaorjuuden jätteitä vastaan, itsevaltiutta vastaan, unohtamatta hetkeksikään luokkaisenäisyyttään ja luokkapäämääränään olevaa porvariston kukistamista.

„Vperjod“ № 3,
tammikuun 24 (11) päivä 1905

Julkaistaan „Vperjod“ lehdessä
tekstin mukaan
